

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Ledenraadpleging financieel
onderhandelaarsakkoord

ons kenmerk
BB/U201300112
Lbr. 13/006

datum
21/01/2013

Samenvatting

VNG, IPO en de Unie van Waterschappen hebben een onderhandelaarsakkoord met een kabinetsdelegatie van de ministers Dijsselbloem, Plasterk en staatssecretaris Weekers bereikt over de financiën van de decentrale overheden in deze kabinetsperiode. Het gaat om een pakketafpraak op drie dossiers: de wet Houdbare Overheidsfinanciën, schatkistbankieren en het BTW compensatiefonds. Middels deze ledenraadpleging wordt u gevraagd om vóór 31 januari het onderhandelaarsakkoord te beoordelen en uw reactie aan de VNG door te geven.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft Ledenraadpleging financieel onderhandelaarsakkoord	ons kenmerk BB/U201300112 Lbr. 13/006	datum 21/01/2013

Geacht college en gemeenteraad,

VNG, IPO en de Unie van Waterschappen hebben een onderhandelaarsakkoord met een kabinetsdelegatie van de ministers Dijsselbloem, Plasterk en staatssecretaris Weekers bereikt over de financiën van de decentrale overheden in deze kabinetsperiode. In deze brief (met in de bijlage het akkoord) leggen wij dit resultaat in de vorm van een ledenraadpleging aan u voor.

A Financieel onderhandelaarsakkoord

Uitgangspunt was om binnen de financiële kaders van het regeerakkoord te komen tot een pakketafpraak over een drietal financiële dossiers: de wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF), schatkistbankieren (skb) en de afschaffing van het BTW compensatiefonds (BCF).

Het akkoord is op 18 januari na lange gesprekken gesloten. Wij leggen het thans via deze brief aan u voor met het verzoek om uiterlijk 31 januari a.s. aan ons kenbaar te maken of u hiermee instemt. Wij zijn ons ervan bewust, dat deze reactietermijn kort is. In verband met de wetgevingsprocessen was dit echter de maximale termijn die het kabinet de gemeenten, provincies en waterschappen kon bieden. Van de kant van het kabinet is aangegeven dat dit akkoord niet verder onderhandelbaar is. In de slotalinea van deze brief wordt de formele procedure verder toegelicht.

De VNG is op dit moment ook met het kabinet in gesprek over de drie decentralisaties. Hierover wordt op 28 januari met een kabinetsdelegatie gesproken in het Overhedenoverleg onder leiding van de minister-president. Over de uitkomsten daarvan zullen wij u eveneens zo spoedig mogelijk daarna berichten.

B Drie dossiers

In deze brief geven wij u verdere informatie over de achtergronden van het akkoord met betrekking tot de drie genoemde dossiers.

1. Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF)

Achtergrond en inzet

Op dit moment is de wet HOF in behandeling bij de Tweede Kamer. Deze wet regelt de wijze waarop de Nederlandse overheid van plan is om de afspraken te implementeren die in Europees verband zijn gemaakt over de ontwikkeling van het emu-tekort en de schuld van de overheid. In de wet HOF wordt ook van de mede-overheden een bijdrage in de tekortreductie verwacht. Deze is geformuleerd als een gelijkwaardige bijdrage aan de vermindering van het emu-tekort. Het vorige kabinet heeft dit altijd vertaald in de zin dat als het tekort van de totale overheid nul gaat bedragen het emu-tekort van de lagere overheden ook nul behoort te zijn. De gemeenten hebben altijd betoogd dat op grond van hun baten-lastensystematiek er altijd een bepaald tekort beschikbaar moet zijn om de bestaande investeringen te kunnen vervangen en om uitbreidingsinvesteringen te doen die noodzakelijk zijn omdat de bevolking nog steeds groeit. Over de ruimte die hiervoor noodzakelijk is verschillen kabinet en mede overheden van mening. Hoewel het kabinet er van overtuigd is dat een kleinere ruimte niet knellend zal zijn, is het bereid gebleken daarover nadere afspraken te maken teneinde de decentrale overheden tegemoet te komen.

Akkoord

In het akkoord dat nu voorligt, wordt door alle partijen de intentie uitgesproken dat het tekort van de mede overheden in 2017 gaat dalen naar 0,2% van het nationale inkomen. Tegelijkertijd geeft het kabinet ook in de jaren 2014 en 2015 de mede overheden dezelfde tekortruimte als in 2013 is overeengekomen, namelijk -0,5%. Daarna daalt dit tekort in 2016 naar -0,4% en in 2017 naar -0,3%. Deze twee percentages zijn in het akkoord tussen haakjes gezet. Eind 2015 zal worden bezien of deze daling mogelijk en verantwoord is op basis van de realisaties in de jaren hiervoor.

Over de verdeling binnen de ruimte voor de mede-overheden zullen VNG, IPO en Unie op basis van nader onderzoek dit jaar een afspraak maken waarbij de huidige verdeling vertrekpunt is. Hoewel het kabinet niet bereid bleek de extra sanctie die nu nog in de wet staat, ook als de Europese Unie Nederland geen sanctie oplegt bij het overschrijden van het tekort, uit de wet te verwijderen is wel vastgelegd, dat zo'n sanctie in deze kabinetsperiode niet zal worden toegepast.

2. Schatkistbankieren

Achtergrond en inzet

In het regeerakkoord wordt schatkistbankieren voor gemeenten verplicht. Daarbij zijn gemeenten verplicht hun middelen bij het Rijk onder te brengen. In onze ogen is dit in principe niet juist.

Immers, de gemeenten zijn autonoom in de wijze waarop zij over hun eigen geld willen beschikken. Bovendien zien wij een lager rendement en administratieve lasten op ons afkomen.

Akkoord

In het akkoord dat nu voorligt, worden twee aanvullingen in de wet opgenomen:

- a.** het wordt voor gemeenten mogelijk om overtollige middelen uit te lenen aan andere overheden, en daarmee een beter rendement te halen dan bij de schatkist.
- b.** er komt een zogenaamde doelmatigheidsdrempel van 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 per gemeente (maar wel met een maximum van € 2,5 miljoen). Heeft u overtollige middelen die minder zijn dan deze drempels, dan hoeft u niet te gaan schatkistbankieren. Wel moeten de administraties van alle gemeenten, ook die waarvan nu al duidelijk is dat ze onder deze drempel vallen, klaar worden gemaakt om te kunnen schatkistbankieren (het zogeheten inregelen).

3. BTW compensatiefonds

Achtergrond en inzet

Dit kabinet heeft in het Regeerakkoord het voornemen uitgesproken het BTW compensatiefonds af te schaffen en de middelen met ingang van 2015 terug te storten in Gemeentefonds en Provinciefonds evenwel met een korting van € 550 mln. (Hiervan bedraagt het gemeentelijke aandeel 88%). Wij hebben ons vanaf het moment van verschijnen van het regeerakkoord scherp verzet tegen afschaffing van het BCF. De administratieve lasten van het bruto (inclusief BTW) maken van de gemeentelijke begrotingen en van de gemeenschappelijke regelingen waren enorm. Ook zou afschaffing een forse rem betekenen op de (inter)gemeentelijke samenwerking die de laatste jaren goed van de grond is gekomen en de komende jaren vanwege de aangekondigde decentralisaties nog veel verder zal en moet gaan. De afschaffing van het BCF zou derhalve grote gevolgen voor de gemeenten hebben. Bovendien zou uitvoering van de kabinetsvoornemens in het jaar 2014 een mogelijke eenmalige strop van ruim € 2 miljard hebben betekend.

Akkoord

De minister van financiën bleek bereid om de afschaffing van het BCF terug te draaien onder twee voorwaarden:

- a.** de korting van structureel € 550 mln wordt gerealiseerd via het gemeente- en provinciefonds en
- b.** er moet een einde komen aan het open-einde karakter van het fonds.

Over de tweede voorwaarde is stevig onderhandeld omdat wij niet het risico wilden dragen van te lage meerjarenramingen van het Rijk voor het BCF. Uiteindelijk zijn gemeenten en provincies akkoord gegaan met het dichtschroeven van het BCF per 2015 omdat nu zal worden uitgegaan

van de huidige meerjarenraming zoals die is opgenomen in de zogenoemde Startnota van het kabinet. Deze bedragen worden met ingang van 2015 opgehoogd met het accres dat ook voor het gemeentefonds in enig jaar geldt. Als de gemeenten meer declareren uit het fonds dan er volgens de begroting beschikbaar is, wordt het tekort aangevuld uit het Gemeentefonds. Daar staat tegenover dat wanneer gemeenten minder declareren en er dus in het BCF geld over blijft, dit restant wordt toegevoegd aan het fonds. De totale gemeentelijke en provinciale declaraties worden afzonderlijk gemonitord binnen het BCF.

Tot slot is afgesproken dat vóór 2015 nog afzonderlijk de BTW consequenties van de nieuwe gemeentelijke taken (vanwege de decentralisaties) in kaart worden gebracht en toegevoegd aan het budget van het fonds.

C Bezuinigingen

Tot slot hebben wij de bezuinigingen op het gemeentefonds anders dan uit hoofde van de trap op trap af systematiek aan de orde gesteld. De minister van Financiën was niet bereid deze, in onze ogen onevenredige bezuinigingen (waaronder de €550 mln in het kader van het BCF), te heroverwegen. Wel heeft het kabinet vastgelegd zich te zullen inspannen bij eventuele nieuwe bezuinigingen de gemeenten te vrijwaren van bezuinigingen die verder gaan dan de uitkomst van “trap op trap af”.

D Conclusie

Wij hebben, evenals IPO en Unie het geheel van afspraken overziende de conclusie getrokken, dat het – binnen de beperkte randvoorwaarden waaronder de onderhandelingen plaatsvonden – aanvaardbaar is. Het biedt de gemeenten voldoende investeringsruimte in het kader van de wet HOF terwijl voorts het BCF behouden blijft.

E Uw reactie

U wordt gevraagd om uiterlijk 31 januari a.s. dit onderhandelaarsakkoord te beoordelen en uw reactie aan de VNG door te geven. Zoals hierboven reeds is aangegeven zijn wij ons ervan bewust, dat de reactietermijn kort is. In verband met de wetgevingsprocessen was dit de maximale termijn die het kabinet de gemeenten, provincies en waterschappen kon bieden.

Van de kant van het kabinet is aangegeven dat dit akkoord niet verder onderhandelbaar is. Het is dus niet mogelijk amendementen op het akkoord in te dienen. Uw reactie kan dus óf ‘positief’, óf ‘negatief’ zijn. Zoals bij alle schriftelijke ledenraadplegingen van de VNG gaan wij er vanuit, dat u bij niet reageren het akkoord steunt. Voor een goed beeld van de steun voor het voorstel bij de leden roepen we u op om te reageren, ook indien u het voorstel steunt.

Iedere gemeente kan slechts 1 reactieformulier insturen. Dit reactieformulier is los van deze ledenbrief aan de gemeentesecretaris verstuurd. Iedere gemeentesecretaris ontvangt daarom deze ledenbrief twee keer: een keer in de algemene verzending zonder het reactieformulier, en vervolgens nogmaals met het reactieformulier.

U dient het reactieformulier uiterlijk 31 januari 2013 te verzenden naar informatiecentrum@vng.nl.
Voor vragen en/of verduidelijking over het akkoord kunt u zich wenden tot
gemeentefinanciën@vng.nl. Wanneer u een telefoonnummer achterlaat wordt u terug gebeld.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr. R.J.J.M. Pans
voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.